

Sygn. akt II KK 22/13

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lutego 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Cesarz (przewodniczący)

SSN Małgorzata Gierszon

SSN Roman Sądej (sprawozdawca)

Protokolant Anna Janczak

po rozpoznaniu na posiedzeniu, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

w dniu 19 lutego 2013 r.,

w sprawie **A. W.**

skazanego z art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego,

od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w S.

z dnia 12 stycznia 2012 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego
rozpoznania Sądowi Rejonowemu w S.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z dnia 12 stycznia 2012r., wydanym w trybie art. 387 § 2 k.p.k., A. W. został uznany za winnego tego, że: „w okresie od 1 maja 1981r. do czerwca 2009r. w S. uporczywie uchylał się od wykonania ciążącego na nim z mocy ustawy obowiązku opieki poprzez niełożenie na utrzymanie: syna P. W. w okresie od 1 maja 1981r. do kwietnia 2002r. i syna A. W. 2009r., narażając wymienionych na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, przy czym czynu tego dopuścił się po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności orzeczonej za przestępstwo umyślne”. Tak opisany czyn został zakwalifikowany z art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i na podstawie pierwszego z tych przepisów wymierzono oskarżonemu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres próby 3 lat.

Wyrok ten, bez zaskarżenia, uprawomocnił się w dniu 20 stycznia 2012r., a jego uzasadnienie sporządzone nie zostało.

Kasację od powyższego wyroku, na korzyść skazanego, wniósł Prokurator Generalny. Podniósł w niej dwa zarzuty rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia prawa procesowego:

1. art. 387 § 2 k.p.k., polegającego na uwzględnieniu przez Sąd wniosku oskarżonego o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia postępowania dowodowego, mimo istnienia szeregu istotnych wątpliwości co do okoliczności mających znaczenie dla odpowiedzialności karnej oskarżonego, co wyłączało dopuszczalność tego trybu postępowania, w wyniku czego doszło do wadliwego przypisania A. W. popełnienia występku z art. 209 § 1 k.k. w warunkach art. 64 § 1 k.k., jak i niesłusznego skazania za uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego w okresach obejmujących efektywne wykonywanie kary pozbawienia wolności oraz skuteczną egzekucję należności alimentacyjnych;
2. art. 413 § 1 pkt 4 k.p.k., polegającego na błędnym przytoczeniu w wyroku opisu czynu zarzuconego aktem oskarżenia i w konsekwencji uznaniu A. W. za winnego popełnienia czynu z art. 209 § 1 k.k. i uchylaniu się od obowiązku alimentacyjnego na rzecz synów P. i A. W., zamiast na rzecz synów D. i A. W.

Podnosząc te zarzuty Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w S. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego była zasadna w stopniu oczywistym, uzasadniającym jej uwzględnienie w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Przepis art. 387 § 2 k.p.k. zawiera jednoznaczny warunek, że uwzględnienie wniosku oskarżonego o wydanie wyroku skazującego może nastąpić jedynie wówczas, „gdy okoliczności popełnienia przestępstwa nie budzą wątpliwości”. Wprawdzie jest to przepis zmierzający do uproszczenia i usprawnienia procesu karnego, ale przecież nie zwalnia to sądu od obowiązków należytej kontroli zgromadzonego materiału dowodowego i realizacji celów postępowania karnego określonych w art. 2 k.p.k.

Sam opis czynu zarzuconego oskarżonemu w akcie oskarżenia – zresztą błędnie i niestarannie przytoczony w części wstępnej wyroku, o czym poniżej – już *prima facie* obligował do rozważnej jego analizy i oceny. Skoro bowiem okres zarzuconej uporczywej niealimentacji obejmował 28 lat, a z akt sprawy wiadomo było, że: w tym czasie oskarżony odbywał kary pozbawienia wolności (wszak zarzut dotyczył też działania w warunkach art. 64 § 1 k.k., też zresztą nieopisanych); z informacji komornika wynikało, iż oskarżony dokonywał wpłat związanych z obowiązkiem alimentacyjnym (k. 19-22), a była żona A. W. wprost w zeznaniach stwierdziła, że „do 1993r. przekazywał jej zarobione pieniądze na utrzymanie domu” (k.76v), to przyjęcie przez Sąd Rejonowy, że okoliczności popełnienia przestępstwa nie budzą wątpliwości – w oczywisty sposób naruszało dyspozycję art. 387 § 2 k.p.k. Wątpliwości te dotyczyły zarówno zarzuconego okresu niealimentacji, odpowiadania w warunkach powrotu do przestępstwa, a w końcu także innych prowadzonych w tym zakresie postępowań karnych, o których mówiła A. W. (k.76v) i które były odrębnie prowadzone (k. 1 i k. 65). Dowody, z których wątpliwości te, w kontekście zarzutu zawartego w akcie oskarżenia, ewidentnie wynikały, Sąd *a quo* ujawnił na rozprawie (k.150), jednak bez żadnej refleksji zaakceptował ten zarzut i w takim też zakresie przypisał winę A. W. Uznał, że oskarżony dopuścił się jednego przestępstwa trwającego 28 lat, bez rozważenia możliwości przerwania jego biegu poprzez wywiązywanie się w pewnych okresach z obowiązku alimentacyjnego czy też w związku z pobytami oskarżonego w zakładach karnych.

Nadto, elementem dyskwalifikującym zaskarżony wyrok był też fakt, że ujęty w nim opis czynu w istotnym stopniu odbiegał od opisu zawartego w akcie oskarżenia. W nim bowiem zarzucono uporczywe uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego wobec synów D. i A. W., a Sąd Rejonowy przyjął, że czyn dotyczył synów P. i A. W., pomijając wobec tego ostatniego także wskazany w akcie oskarżenia okres niealimentacji. Przyjęcie, że oskarżony dopuścił się występku z art. 209 § 1 k.k. wobec syna P. w okresie od 1981r., gdy ten urodził się w 1994r. (k.18), nie wymaga dalszego komentarza. Co więcej, właśnie w odniesieniu do zarzutu niealimentacji P. W. toczyło się odrębne postępowanie (k.65 i k.1), a z akt niniejszej sprawy nie wynika w jaki sposób zostało zakończone.

W tym stanie rzeczy pozostaje stwierdzić, że przypisując oskarżonemu popełnienie przestępstwa w sposób opisany w zaskarżonym wyroku, Sąd Rejonowy rażąco naruszył również art. 413 § 1 pkt 4 k.p.k., co w pełni zasadnie podniesiono w drugim zarzucie kasacji Prokuratora Generalnego.

Podniesione w kasacji naruszenia prawa procesowego miały niewątpliwie charakter rażący i mogły mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku. Spełnione zostały zatem przesłanki określone w art. 523 § 1 k.p.k., co implikowało uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

W jego toku konieczne będzie rzetelne zapoznanie się i analiza zgromadzonego materiału dowodowego, z uwzględnieniem przedstawionych powyżej uwag, uzupełnienie tego materiału o dowody pozwalające na ustalenie czy przeciwko oskarżonemu toczyły się inne postępowania związane z zarzutem przedstawionym w tej sprawie, rozważenie – w kontekście zarzucanego okresu niealimentacji – zasadności przyjęcia warunków z art. 64 § 1 k.k., ze wskazaniem orzeczenia dającego podstawę do zastosowania tego przepisu. Sądowi pierwszej instancji pozostawić należy decyzję co do zakresu przeprowadzenia w sposób bezpośredni postępowania dowodowego. Sąd ten nie może jednocześnie pominąć, że uchylenie zaskarżonego wyroku nastąpiło w wyniku uwzględnienia kasacji wniesionej na korzyść A. W. (art. 443 k.p.k.) oraz regulacji przewidzianej w art. 538 § 3 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł, jak w części dyspozytywnej wyroku.

